

TEKNIK- OCH STADSMILJÖAVDELNINGEN
Avfallsutvecklare
Malin Stare Lins

STADSBYGGNADSNÄMNDEN
2024-10-21

Fastighetsnära insamling av förpackningar från enfamiljshus

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att fastighetsnära insamling av förpackningar från enfamiljshus ska ske i tvåfackskärl.

Sammanfattning

Den 1 januari 2027 ska Sveriges kommuner samla in förpackningar fastighetsnära, enligt förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. I Täby innebär det att ett nytt insamlingssystem måste införas för att möjliggöra insamling av förpackningar från kommunens cirka 13 400 enfamiljshus.

En utredning har genomförts avseende vilket insamlingssystem som passar bäst utifrån kommunens förutsättningar. En jämförelse mellan fyrfackskärl, tvåfackskärl och optisk sortering av färgade påsar har resulterat i att en lösning baserad på tvåfackskärl bedömts mest fördelaktigt. Ett tvåfackssystem är flexibelt och kan anpassas till förändringar och enskildas behov över tid. Systemvalet kan på ett enkelt sätt kombineras med de avtalsförhållanden om insamling och mottagningsanläggningar som råder i dagsläget. Tvåfackssystemet bedöms också vara det ekonomisk mest fördelaktiga för Täby kommun.

Rekommenderat insamlingssystem innebär utställning av två stycken tvåfackskärl, ett för papper och plast och ett för ofärgat och färgat glas. En sidolösning för metallförpackningar kommer att erbjudas. Singelkärl för mat- och restavfall kommer att nyttjas tills vidare.

Ärendet

Regeringen beslutade den 30 juni 2022 om en ny förordning om producentansvaret för förpackningar (2022:1274). Den 1 januari 2024 fick kommunerna ansvar för separat insamling av förpackningar.

Fastighetsnära insamling av förpackningar ska enligt förordningen vara fullt utbyggt senast den 1 januari 2027. Det innebär att den fastighetsnära insamlingen av förpackningar av papper, plast, glas och metall måste utökas i Täby kommuns bestånd av flerbostadshus och att ett nytt insamlingssystem vid cirka 13 400 enfamiljshus ska införas.

Nuvarande insamlingssystem i kärl vid enfamiljshus

Insamling av mat- och restavfall vid enfamiljshus sker idag i separata kärl, så kallade singelkärl, som töms samtidigt i tvåfacksfordon. Kärl för trädgårdsavfall och kärl för returpapper är frivilliga tilläggstjänster. Enfamiljshusen har således två, tre eller fyra kärl idag.

Möjliga insamlingssystem för förpackningar

De insamlingssystem som är möjliga att tillämpa för enfamiljshus i Täby kommun, och därmed utvärderade är:

- Tvåfackskärl
- Fyrfackskärl
- Optisk sortering

Rekommenderat insamlingssystem

Sammantaget är bedömningen att tvåfackssystem är det insamlingssystem som lämpar sig bäst i Täby kommun. För mer detaljer se bilaga *Fastighetsnära insamling av förpackningar från enfamiljshus* daterad den 17 september 2024.

Val av insamlingssystem ska möjliggöra för flexibilitet för konsumtions- eller lagändringar som kan ske över tid, samt för modifiering för fastigheter som kan behöva speciallösningar. Tvåfackssystemet bedöms vara mer flexibelt än ett fyrfackssystem. Fordon med två fack kan byggas i mindre modeller, vilket är positivt vid insamling i svåråtkomliga och trånga områden. Leveranstid för kärl och fordon samt tillgänglighet till reservfordon är bättre för ett tvåfackssystem än för ett fyrfackssystem. Det finns dessutom bara en tillverkare av fyrfacksfordon och fyrfackskärl i dagsläget.

Nuvarande avtal för insamling av kommunalt avfall löper som kortast till år 2029. Avsteg från insamling av mat- och restavfall i singelkärl innan dess kan innebära förhandlingar och höga omkostnader för kommunen. En övergång till nya kärl för dessa fraktioner innebär också en snabb avskrivningstakt för de kärl som inte längre kan användas.

Omlastning från ett fyracksfordon med fyra förpackningsfraktioner måste vid år 2027 utföras på två olika anläggningar, vilket är logistiskt försvårande och potentiellt fördyrande.

Ett system med optisk sortering har inte bedömts vara möjligt att implementera då det saknas sorteringsanläggning i närområdet. Producentorganisationerna (PRO) har informerat att detta system har sämre kvalitet på insamlade fraktioner enligt skrivelse till kommunerna daterad den 21 januari 2024.

Sammantaget har ett tvåfackssystem bedömts mest förenligt med kommunens rådande förutsättningar, samt mest ekonomisk fördelaktigt.

Rekommenderat insamlingssystem innebär utställning av två stycken tvåfackskärl, ett för papper och plast och ett för ofärgat och färgat glas. En sidolösning för metallförpackningar kommer att erbjudas. Möjlighet för fastighetsägare att få dispens eller avstå från insamling av förpackningar, en eller flera fraktioner, kommer utredas. Nationellt pågår diskussioner om möjlighet för undantag för t.ex. glasförpackningar. Avfall Sverige, kommunernas branschorganisation, har skickat hemställan till Klimat- och näringslivsdepartementet om undantag från kravet på fastighetsnära insamling av alla förpackningsfraktioner. Singelkärl för mat- och restavfall kommer att nyttjas tills vidare, men på sikt kan dessa bytas ut till ett tvåfackskärl.

År 2024 har cirka 1 600 enfamiljshus i Täby kommun fortfarande säck för restavfall. Insamlingen av restavfall i säck är omotiverat som särskilt insamlingssystem då alla andra fraktioner ska samlas in i kärl från år 2027. Förslaget är därför att avskaffa tjänsten i samband med införande av fastighetsnära insamlingssystem för förpackningar år 2027.

Kärlstorlekar samt hämtfrekvens för ett standardabonnemang behöver utredas. Inventering av grupphusområden och hämtställen med framkomlighetsproblem, arbetsmiljöproblem eller brist på yta för kärl behöver genomföras för att identifiera var standardabonnemang inte är genomförbart.

Framtagning av plan för upphandling och kommunikation pågår.

Ekonomiska överväganden

En översyn av kommunens avfallstaxa måste genomföras inför införande av fastighetsnära insamling av förpackningar för alla hushåll år 2027.

Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar (NFS 2023:14) innebär att kommunen erhåller ersättning för att utföra hämtning av förpackningar. Beräkningar av insamlingskostnader och Naturvårdsverkets årsbidrag till kommunen avseende insamling av förpackningar från enfamiljshushåll visar att det är möjligt att välja ett insamlingssystem som kan vara kostnadsneutralt för kommunen beroende på val av standardabonnemang för kärlestorlek och hämtfrekvens.

Investeringskostnad för inköp och utställning av två tvåfackskärl till cirka 13 400 enfamiljshus beräknas uppgå till cirka 27 mnkr. Denna kostnad är inte inräknad i Naturvårdsverkets årsbidrag till kommunen. I Täby tillämpas en avskrivningstid på sju år för avfallskärl, vilket innebär kapitalkostnader som kommer belasta avfallstaxan.

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Tyra Wikström
Avdelningschef Teknik och stadsmiljö

Bilagor

- Fastighetsnära insamling av förpackningar från enfamiljshus, daterad den 17 september 2024

Expedieras

Malin Stare Lins, Avfallsenheten